

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

"Pillwax"

Idő

"1928"

Személy

Szerző: Bevilaqua BélaCím: A Pillwax-kávéház emléktáblája

Forrás:

Magyarország

3n

1928. 1. 4.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

A Pillwax-kávéház emléktáblája

Petőfi Sándor születése százötödik évfordulójának előestéjén a *Petőfi Társaság* kedves és ódonhangulatú formák között avatott fel egy szerény emléktáblát, mely a régi, történelmi és irodalomtörténeti multú *Pillwax* emléket örökíti meg. A felavatott márványtábla a kávéház régi s eredeti emléktáblájára alá van szerelve. Ezt 1900 március 15-én avatta fel az *Országos Történelmi Ereklyeműzeum* s helyezte el a mai Petőfi Sándor uca 7. számú ház helyén állott régi *Libasinszky-féle* ház falára. Innen került most ez a tábla a mai kávéházba, az új tábla tehát a régi és a mai kávéházat kapcsolja egységes helyi és jogutódlási folytonosságba.

A régi kávéház utolsó évei.

1911 augusztus 1-én szünt meg, amikor a Belváros sok ódon házával egyidőben a híres *Libasinszky-féle* átjáróház is bontóesákány alá került. Ez a XVIII. századvégi ház *Libasinszky Vince* császári ulánus kapitány örököseie volt a mult század elején. A ház történetét *Magyar Elek* írta meg 1922-ben, *»Pesti Historiák«* című kötetében. A ház történetét tulajdonképpen a kávéháze is, hiszen a házhoz nemesi jogon *»gyökösített kávéházjog«*, az úgynevezett *»radiziertes Caffesiederrecht«* tartozott, akárcsak a London mai telhehez kapcsolt középkori származású patika, kocsmá vagy mézárosjogok. E kuriózus pesti telekjogi függeléket a *Libasinszky-örökösök* (csakúgy, mint a *Nákó* és *Almássy* grófok, a *Brudern* és *Orczy* bárók a magukét) bérlők útján gyakorolták.

Ilyen berlo volt az oberdöblingi születésű *Pillwax Károly* is 1842 április 28-tól haláláig, 1849 június 19-ig.

A legutolsó bérlő *Papp József*, jelenleg újpesti kávéész volt, aki a jogot 1909 április 15-én vette meg a kiöregedett *Schwanetz* Jánostól, a régi kávéház egykori főpincéretől, későbbi bérlőjétől. *Papp József* 1911 május 1-én adta fel az üzemet, mivel a ház bontásra került. Az öreg *Schwanetz* még egyszer, augusztus 1-ig vezette a halálraítélt lokalitást, míg csak a házat bontani nem kezdték a feje fölött.

Sőt mikor az örökösökből alakult házépítő részvénytársaság felépítette a mai háztömböt, az ebbe vágott *Pillwax* közben megnyitotta a mai kávéházat azonban végreppen megöregedvén, *Weisz Richárd*nak, az olimpiai birkózóbajnok-kávéésznek adta azt el. Ettől vette meg 1919-ben özvegy *Páris Vilmosné*, a mai tulajdonos.

A Balzac-regény.

Balzac a napoleoni háborúk utáni párizsi polgárság emelkedését és bukását írta meg regényeiben. *A Libasinszky-ház története pesti, napoleonicori Balzac-regény*, amit egészen stílusossá az tesz, hogy a mai tulajdonos férjének, *Páris Vilmos*nak apja, *Théodore de Paris* 1819 április 2-án született Párizsban, hol apja, *Jéhan Frédéric de Paris*, a Poroszországba emigrált huguenotta protestáns nemes az 1815-iki bécsi béke porosz jóvátételi követeléseinek rendkívüli követként működött. Apa és

fiú kortársa volt *Honoré de Balzac*-nak. A fiú itt halt meg Magyarországon 1860-ban, mint a *Lagrande* és *Monceau* belga bank gödi birtokainak, előbb Lónvay Menyhértnek jószágigazgatója.

A felavatás

A fenyőfakkal díszített ajtóban sisakos rendőr állott, *Petőfi* és *Jókai* képei, illetve az elkárpított táblák alatti hosszú asztalnál a *Petőfi Társaság* elnöke, *Pekár Gyula* és tagjai: *Petri Mór*, *Géczy István*, *Szathmáry István*, *Falu Tamás*, *Zádor Tamás*, *Gyökössy Endre*, *Bán Aladár* és *Gáspár Jenő* foglaltak helyet, mint egykor a *»Tizek«* a *»Közvélemény Asztalánál«*. *Pekár Gyula* az órómai mitológia Házi Szellemét, a *Genius Loci*-t idézte, mint *Petőfi* pesti élete negyszögének, a *Dohány*, *Magyar Úri* és *Sebestyén* uccák vonalának a lelkekben máig élő emlékeztetőjét.

Petri Mór színes, kedélyes modorban adta elő komolyértékű tanulmányát a régi kávéházról s annak irodalmáról, megemlékezve *Jókai Mór*, *Agai Adolf*, *Hamary Dániel*, *Ferenczy Zoltán*, *Balassa Imre*, *Magyar Elek* és *Bevilaqua*

Béla idevonatkozó emlékiratairól, írásairól és kutatásairól. *Mészáros Győző* és *Frenreisz Antal*, mint a régi pesti *»Caffesieder Innung«* jogutódlójának, a Budapesti Kávé-sok Ipartestületének elnöke és al-elnöke jelentek meg. *Mészáros Győző* a pesti kávéház és az irodalmi és művészi élet kulturális kapcsolatairól emlékezett meg, özvegy *Páris Vilmosné* fivérének, *Páris Jenő* nyugalmazott ügyésznek nevében is megígérte, hogy családja kegyelettel fogja apolni a kávéház hagyományait.

Bevilaqua Béla dr.